

Nr 196.

Ankom till riksdagens kansli den 17 juni 1941 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till kontrollstyrelsen m. m.

(3:e avd.)

I anslutning till sina i årets statsverksproposition under sjunde huvudtiteln (punkterna 27—29 samt 59 och 61) gjorda framställningar har Kungl. Maj:t i propositionen nr 260, under åberopande av densamma bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 25 april 1941, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning och avlöningsstat för kontrollstyrelsen, den senare att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42;

dels till Kontrollstyrelsen: Avlöningar å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag 461,000 kronor;

dels till Kontrollstyrelsen: Omkostnader å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 85,800 kronor;

dels godkänna ett av departementschefen förordat förslag till omreglering av vissa ersättningar vid kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin och maltdrycker;

dels till Kontrollstyrelsen: Kontroll å tillverkningsavgifter å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 325,000 kronor;

dels medgiva, att den i avlöningsstaten för kontrollstyrelsen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1940/41 överskridas med högst 4,500 kronor;

dels till Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 11,000 kronor;

dels ock till Kristillägg å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 870,000 kronor.

Kontrollstyrelsen: Avlöningar. Förevarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 430,000 kronor.

Genom beslut den 20 september 1940 har Kungl. Maj:t förordnat om införlivande av kontrollstyrelsens laboratorium med tullverkets huvudlaboratorium. Därvid förutsattes, att den hos kontrollstyrelsen anställde laboratorn

i lönegraden A 24 fortfarande tills vidare skulle tagas i anspråk inom kontrollstyrelsen för handläggning av på styrelsen allttjämt ankommande ärenden, som berörde kemiska spörsmål. Ett laboratoriebiträde i lönegraden A 14 överflyttades däremot till tullverkets huvudlaboratorium.

I anslutning härtill föreslås nu den ändringen i kontrollstyrelsens personalförteckning, att laboratoristjänsten överföres till övergångsstat. I enlighet med förslag i propositionen nr 236 angående anslag till tullverket för budgetåret 1941/42 föreslås även laboratoriebiträdestjänsten utgå ur nämnda personalförteckning för att i stället uppföras å personalförteckningen för generaltullstyrelsen.

För kontrollen över den i propositionen nr 237 föreslagna varuskatten beräknas två nya avdelningar inom styrelsens andra byrå bli erforderliga, nämligen en för sötvarubeskattningen och en för beskattningen av toalettmedel m. fl. preparat.

I samband härmed föreslås, att två förste byråinspektörer anställas med arvode av högst 9,800 kronor för år samt att därjämte under icke-ordinarieposten ett belopp av 73,400 kronor beräknas för anställning av, förutom tillfällig personal, jämväl erforderligt antal extra tjänstemän i lönegraden Ex 22 eller lägre, dock ej mer än en i högre lönegrad än Ex 20. Kungl. Maj:t förutsättes komma att meddela erforderliga närmare bestämmelser om avlöningsvillkoren för de två förste byråinspektörerna.

Enligt förenämnda förslag rörande varuskatten skall industrisockerskatten upphävas samtidigt med varuskattens införande. För avveckling av kontrollen över industrisockerbeskattningen förutsättes det bli erforderligt att under omkring åtta månader av budgetåret 1941/42 anlita den å styrelsens industrisockeravdelning anställde förste byråinspektören jämte ett mindre antal befattningshavare. Den av industrisockerskattens bortfallande föranledda utgiftsbesparingen beräknas under denna förutsättning, vad angår extra och tillfällig personal, till 86,600 kronor för nästa budgetår. Det är avsett, att den personal, som blir övertalig inom avdelningen, skall i erforderlig omfattning överföras till de båda nya avdelningarna för varubeskattningen.

Genom beslut den 7 juni 1940 meddelade Kungl. Maj:t förordnande för sekreteraren hos styrelsen att bestrida vissa göromål mot vikariatslön såsom vid förordnande i 28 lönegraden i syfte att bereda byråchefen å styrelsens andra byrå nödigt biträde i ledningen av det under de senare åren väsentligt ökade skattekontrollarbetet inom byrån. Sedan denne tjänsteman numera erhållit anställning utom styrelsen föreslås, att förstärkning av ledningen i fortsättningen åvägbringas genom inrättande av en tillfällig befattning som sekreterare med ett arvode av högst 11,200 kronor om året. Erforderliga närmare bestämmelser om avlöningsvillkoren för denna befattning förutsätts skola meddelas av Kungl. Maj:t.

För att frigöra den ordinarie sekreteraren från vissa kameral- och personalärenden föreslås vidare, att dessa i lämplig omfattning övertagas av bokhållaren å byrån (A 17), vilkens befattning därvid skulle temporärt omändras till en extra kamrerarbefattning i 22 lönegraden med rätt till löneklassplacering

m. m. såsom vid extra ordinarie befattning i samma lönegrad. För inrättande av nämnda kamrerarbefattning jämte viss annan ökning av arbetskraften för kamerala m. fl. göromål föreslås, att medel till förstärkning av organisationen i denna del beräknas under icke-ordinarieposten med omkring 10,000 kronor, varemot svarar en minskning under ordinarieposten med 6,100 kronor.

Härutöver föreslås, att de till förste byråinspektörerna vid kontrollen över läskedrycks- och industrisockerskatterna utgående arvoden — i anslutning till den vid 1940 års urtima riksdag företagna omregleringen av vissa fasta arvoden — höjes från 9,000 kronor till 9,800 kronor för år.

I övrigt innebär Kungl. Maj:ts förslag inga andra ändringar än sådana, som föranledas av de nya grunderna för avlöningsstaternas uppställning och beräkning. Såsom en följd av dessa grunder föreslås bland annat, att anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat skall utgå och dess belopp i stället inräknas under ordinarieposten.

Kontrollstyrelsen: Omkostnader. Förevarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 85,300 kronor.

Den anslagspost till sjukvård m. m., som från och med nästa budgetår skall ingå i omkostnadsstaten, har beräknats till 2,500 kronor.

Vidare beräknas för nästa budgetår en minskning av utgifterna för expenser med 2,000 kronor, vilket sammanhänger med att styrelsen efter flyttning till nya lokaler icke kommer att få några utgifter för bränsle.

Anslaget beräknas i enlighet härmed till $(85,300 + 2,500 - 2,000)$ 85,800 kronor.

Kontroll å tillverkningsavgifter. Förevarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 245,000 kronor.

Vid kontrollstyrelsens lokala skattekontroll utgå för närvarande med dyrtidstillägg förenade arvoden till brännerikontrollörer, tillsyningsmän vid brännvinsnederlag och brännerimagasin, kontrollombud vid skattepliktiga bryggerier och tillsyningsmän vid skattefria bryggerier.

Enligt ett i propositionen nr 264 framlagt förslag till ändringar i brännvinstillverkningsförordningen skola befattningarna som tillsyningsmän vid brännvinsnederlag indragas från och med nästa budgetår. För övriga omfördälda befattningar föreslås en *arvodereglering*, innefattande dyrtidstilläggens avveckling.

Efter redogörelse för ett av kontrollstyrelsen framlagt förslag i ämnet ävensom en av kontrollstyrelsen gjord framställning angående semesterbestämmer för viss kontrollpersonal, över vilken socialstyrelsen och statskontoret avgivit utlåtanden, har *d e p a r t e m e n t s c h e f e n* härutinnan anfört bland annat:

Dagarvudet till brännerikontrollörer, för närvarande 9 kronor 50 öre, uppgår vid inräknande av dyrtidstillägg efter 44 procent till 13 kronor 68 öre. Arvodet torde med hänsyn till vad kontrollstyrelsen anfört böra avrundas

uppåt till 14 kronor. På samma sätt bör det nuvarande högsta arvodet av 13 kronor för samtidig tjänstgöring vid flera brännerier uppräknas till 19 kronor. Det bör vara kontrollstyrelsen obetaget att i särskilda fall för bännerikontrollörer bestämma lägre arvodesbelopp än de sålunda beräknade. Beträffande härmed sammanhängande jämkning av tillverkarens kontrollkostnadsbidrag har framlagts förslag i förenämnda proposition rörande ändringar i brännvinstillverkningsförelörden.

Arvodet till tillsyningsmän vid brännerimagasin synes böra uppräknas från 10 kronor till 14 kronor 50 öre för förrättning; minimibeloppet för månad torde böra höjas från 30 respektive 75 kronor till 40 respektive 100 kronor.

Dagarvodet till kontrollombud och tillsyningsmän vid maltdryckskontrollen synes böra med inräknande av det till hälften reducerade dyrtidstillägget höjas från 1 krona till ett avrundat belopp av 1 krona 25 öre, med bibehållen rätt för kontrollstyrelsen att i särskilda fall bestämma arvodet till lägre belopp.

Om det i något enstaka fall skulle finnas skäligt att låta befattningshavare behålla i dyrtidstillägget ingående barntillägg, torde detta böra ske genom tilldelande av personligt arvodesstillägg.

Ersättningen åt tillverkare för boningsrum och kost torde med hänsyn jämväl till den kostnadsstegring, som inträtt efter avgivandet av kontrollstyrelsens förslag, böra bestämmas till 3 kronor 50 öre för dag eller sålunda till 1 krona för dag utöver det nuvarande ersättningsbeloppet. Denna höjning av ersättningen täckes redan av den arvodeshöjning, som föranledes av att det procentuella dyrtidstillägget vid inräknandet i arvodet beräknas på hela det tidigare arvodesbeloppet och icke blott på den del därav, som överskjuter tillverkarens ersättning.

Beträffande beloppet av reseersättning till brännerikontrollör och tillsyningsman vid brännerimagasin vid inkallelse i tjänstgöring ifrågasättes icke någon ändring. Dylik ersättning synes icke böra utgå vid tjänstgöringsavbrott, som föranletts av semester för brännerikontrollör.

Riksdagens godkännande av de nu förordade ersättningsgrunderna synes böra inhämtas. Förslag till närmare bestämmelser rörande ersättningarna torde därefter få underställas Kungl. Maj:t. Härvid torde även frågan om semesterbestämmelser böra prövas. Jag anser mig emellertid här böra erinra, att semesterätten för brännerikontrollörerna med hänsyn till anställningsförhållandena i allt fall knappast torde kunna regleras enligt de vanliga principerna inom statsförvaltningen. Under sådana omständigheter synes övervägande skäl tala för att semesterlagen även i fortsättningen tillämpas i förevarande fall.

Vad angår *medelsbehovet* under nästa budgetår har med anledning av en av 1940 års riksdag beslutad höjning av arvoden till biträdande överkontrollörer vid läskedryckstillverkningen samt den ovan omnämnda arvodesregleringen för brännerikontrollörer m. fl. räknats med en merutgift på 102,000 kronor under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Härav svara omkring 95,000 kronor mot tidigare utgående dyrtidstillägg. Vidare beräknas en höjning med 1,100 kronor av ett under samma post ingående belopp av 500 kronor till arvoden åt kontrollanter vid beskattningen av inom riket tillverkad bensin.

Å andra sidan beräknas under arvodesposten medel åt sex biträdande överkontrollörer vid kontrollen över läskedrycksbeskattningen, mot sju vid

fjolårets anslagsberäkning, vilket medför en minskning i medelsanvisningen av (6,600 + 500) 7,100 kronor. Härjämte beräknas en besparing å 9,000 kronor uppkomma genom den förut berörda indragningen av befattningarna såsom tillsyningsmän vid brännvinsnederlag. Arvodesposten, som i gällande stat uppförts med 280,000 kronor, har i anslutning härtill för nästa budgetår upptagits med 367,000 kronor.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har ansetts lämpligt att tills vidare icke tillsätta två i personalförteckningen upptagna biträdande överkontrollörsbefattningar i lönegraden Eo 21. Dessa befattningar avses uppehållna av två tidigare anställda överkontrollörer mot ersättning, bestämd av Kungl. Maj:t. Den härav föranledda utgiftsbesparingen beräknas till inemot 4,000 kronor.

Rörande utgifter till avlöningar föreslås i övrigt allenast sådana ändringar, som påkallas av de nya grunderna för avlöningsstaternas beräkning. Förslaget innebär en sammanlagd höjning av dessa kostnader med 79,500 kronor.

Utgifterna för o m k o s t n a d e r ha i anledning av nytillkommande kostnader för sjukvård m. m. beräknats till ett med 500 kronor förhöjt belopp.

I enlighet härmed skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (245,000 + 79,500 + 500) 325,000 kronor.

I detta sammanhang har departementschefen erinrat, att 1939 års urtima riksdag (skrivelse nr 87) medgivit, att av det för budgetåret 1939/40 anvisade anslaget till kontroll å tillverkningsavgifter finge tagas i anspråk erforderligt belopp till engångsersättningar åt viss kontrollpersonal, som blev övertalig genom den vid urtima riksdagen beslutade omläggningen av malt-drycksbeskattningen. Medgivandet att utbetala engångsersättning berör även de två mot arvode tidigare anställda överkontrollörer, som erhållit förordnande att uppehålla extra ordinarie tjänster i 21 lönegraden. Före upphörandet av förordnandena har dylik ersättning ansetts icke böra utgå till ifrågavarande tjänstemän. Departementschefen har emellertid förutsatt, att hinder ej skall möta att avföra ersättningen, i den mån den framdeles finnes böra utgå, å anslaget för ett kommande budgetår.

Förstärkning av kontrollstyrelsens personal under det löpande budgetåret. Med hänsyn till att den nya varubeskattningen föreslagits skola träda i kraft redan under innevarande budgetår har behov ansetts föreligga att överskrida den i kontrollstyrelsens avlöningsstat uppförda delposten till grundavlöningar till övrig icke-ordinarie personal med 4,500 kronor.

Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Kristillägg. Till ifrågavarande ändamål äskas i detta sammanhang de i statsverkspropositionen beräknade beloppen, 11,000 kronor, respektive 870,000 kronor. För dyrtidstilläggsanslagets del innebär förslaget en minskning i medelsanvisningen med 134,000 kronor.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag till ändringar i kontrollstyrelsens personalförteckning äro föranledda av införlivandet av kontrollstyrelsens laboratorium med tullverkets huvudlaboratorium. Utskottet, som i utlåtande nr 150 tillstyrkt bifall till att laboratoriebiträdesbefattningen i lönegraden A 14 överföres från kontrollstyrelsens till generaltullstyrelsens personalförteckning, tillstyrker jämväl, att den hos kontrollstyrelsen anställde laboratorn i lönegraden A 24 från och med nästa budgetår överföres å övergångsstat.

Övriga organisationsändringar inom kontrollstyrelsen avse en förstärkning av arbetskrafterna å styrelsens andra byrå och sammanhännga dels med förslagen om införande av varuskatt och upphävande av industrisockerskatt — vilka förslag i vad de avse kontrollstyrelsens verksamhetsområde blivitt av riksdagen bifallna — dels ock med det under senare åren väsentligt ökade skattekontrollarbetet inom byrån. Då ifrågavarande förstärkning synes vara erforderlig, tillstyrker utskottet bifall jämväl till denna del av Kungl. Maj:ts förslag.

Under anslaget till kontroll å tillverkningsavgifter har föreslagits en arvodereglering för vissa befattningshavare såsom ett led i den pågående avvecklingen av dyrtidstillägg å arvoden. Vidare har bland annat räknats med besparing i anledning av ett i propositionen nr 264 framlagt förslag om indragning av befattningarna som tillsyningsmän vid brännvinsnederlag. Utskottet har funnit sig böra godtaga de vid omräkningen av arvoden tillämpade grunderna. Vidkommande berörda besparing vill utskottet erinra om att bevillningsutskottet i utlåtande nr 37 tillstyrkt ifrågavarande indragning.

Då Kungl. Maj:ts förslag icke heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för kontrollstyrelsen:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat:	
1 överdirektör	B 2
2 byråchefer	A 30
2 förste byråinspektörer	A 24
1 förste byråingenjör	A 24
1 förste aktuarie	A 24
1 sekreterare	A 24
1 byråinspektör	A 22
1 notarie	A 21
1 bokhållare	A 17
1 kansliskrivare	A 11
1 förste expeditionsvakt	A 7

4 kanslibiträden	A	7
1 expeditiönsvakt	A	5
6 kontorsbiträden	A	4

Tjänstemän å övergångsstat:

1 laborator	A	24
1 aktuarie	A	21

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20:

1 förste byråinspektör	Eo	24
1 byråinspektör	Eo	22
1 byråingenjör	Eo	21;

b) godkänna följande avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	169,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämnda av Kungl. Maj:t, förslagsvis ..	»	57,500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	182,500
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	51,500

Summa kronor 461,000;

c) till *Kontrollstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1941/42 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 461,000 kronor;

d) till *Kontrollstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1941/42 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 85,800 kronor;

e) godkänna det av departementschefen förordade förslaget till omreglering av vissa ersättningar vid kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin och maltdrycker;

f) till *Kontrollstyrelsen*: *Kontroll å tillverkningsavgifter* för budgetåret 1941/42 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 325,000 kronor;

g) medgiva, att den i avlöningsstaten för kontrollstyrelsen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1940/41 överskridas med högst 4,500 kronor;

h) till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1941/42 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 11,000 kronor;

i) till *Kristillägg* för budgetåret 1941/42 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 870,000 kronor.

Stockholm den 17 juni 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Asplund, Per Gustafsson, Bernhard Nilsson, Torsten Ström, Bäcklund, Björkman, Bäckström, Gustaf Iwar Anderson, Gillström* och *Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Danielsson, Persson* i Falla, *Lindberg* i Umeå, *Andersson* i Malmö, *Bergström, Mårtensson, Hansson* i Rubbestad och *Eriksson* i Frägsta.